

A-Z GUIDE I VOLDGIFT

Formålet med denne A-Z Guide er at give et overblik over relevante begreber i relation til voldgift. A-Z Guiden er en alfabetisk gennemgang af begreberne med en præsentation af reglerne for hvert emne.

Guiden er senest opdateret i april 2022.

Nedenstående er ikke juridisk rådgivning, og Moalem Weitemeyer har med nedenstående ikke påtaget sig ansvar af nogen art som konsekvens af en læsers benyttelse af nedenstående som grundlag for beslutninger eller overvejelser.

Indholdsfortegnelse

A.....	3
B.....	4
C.....	5
D.....	5
E.....	5
F.....	6
G.....	7
H.....	7
I.....	7
J.....	8
K.....	8
L.....	8
M.....	8
N.....	9
O.....	9
P.....	10
R.....	11
S.....	12
T.....	13
U.....	13
V.....	13

A

Ad hoc voldgift

- Ved *ad hoc voldgift* forstås at parter i en konkret tvist etablerer en voldgiftsret uden nogen tilknytning til eller assistance fra en voldgiftsinstitution.

ADR

- Parter kan aftale, at en aktuel tvist eller en eventuel fremtidig tvist mellem dem i retsforholdet skal afgøres, ikke af de almindelige domstole, men ved voldgift, som er en alternativ konfliktløsningsform, ADR ("*Alternative Dispute Resolution*"). Andre eksempler på alternative konfliktløsningsformer er mediation.

Afvisning

- *Afvisning* af en sag kan ske, hvis den udpegede voldgiftsdommer finder, at sagens genstand ikke vedrører et retsforhold, der er arbitrabelt, dvs. forhold, der er genstand for voldgiftsbehandling, se også *Arbitrability*, eller hvis der ikke er indgået en gyldig voldgiftsaftale.

Anbringender

- Ved *anbringender* forstås påstande om faktiske eller retlige forhold, som en part i sagen fremsætter til støtte for sin påstand. I voldgift indledes en sag ved at den ene part over for den anden part indgiver et klageskrift. Klageskriftet indeholder partens påstande som støttes på partens anbringender.

Appel

- Appel er et retsmiddel, der giver en part i sagen adgangen til at indbringe en dom eller en kendelse for en højere retsinstans. I voldgift afsiges en kendelse, hvorefter voldgiftssagen afsluttes. Voldgiftskendelser er i modsætning til domme og kendelser endelige, dvs. at voldgiftskendelser ikke kan appelleres. Voldgiftskendelsens endelighed betyder også, at tvisten afgøres hurtigere sammenlignet med domstolsbehandling, eftersom muligheden for appel er afskåret. Parterne i en voldgiftssag har dog mulighed for at indføre en sådan appelordning. Dette er imidlertid usædvanligt inden for voldgiftsbehandling.

Arbitrability

- *Arbitrability* refererer til spørgsmålet om tvisten vedrører et forhold, som kan afgøres ved voldgift. Arbitrability behandles i New York-konventionens artikel II og V, se nærmere *New York-konventionen*. New York-Konventionen fastlægger dog ikke de nærmere grænser for begrebet,

men lader det være op til de kontraherende staters nationale lovgivning at sætte grænserne herfor. Hvilke sagstyper, der er arbitrable vil derfor afhænge af et lands lovgivning.

B

Bevisbedømmelse

Voldgiftsretten har beføjelsen til frit at kunne bedømme bevisværdien af parternes forelagte bevismateriale. Parternes voldgiftsaftale indebærer dertil en accept af risikoen for, at voldgiftsrettens retsanvendelse og bevisbedømmelse afviger fra, hvad der må antages at ville være blevet resultatet ved domstolene. Som eksempel kan nævnes, at der ikke er pligt til at tale sandt, når der skal afgives vidneforklaring. Parter til en voldgiftssag kan dog tage vidnet for de almindelige domstole efter voldgiftslovens § 27.

Bevisbyrde

- Ved *bevisbyrde forstås* den byrde, der påhviler en part i en retssag, og består i at fremskaffe bevis om et forhold. Sker dette ikke, kan det blive til partens skade, se også *processuel skadevirkning*.

Beviser

- *Beviser* udgør dermed de faktiske omstændigheder, der i voldgiftssager fremføres for voldgiftsretten til brug for dennes vurdering af sagens afgørelse. Der er udvidet adgang til at fremsætte nye beviser under voldgiftsbehandling, jf. voldgiftslovens § 23, stk. 3 i forhold til almindelig domstolsbehandling. Ved domstolsbehandling afskæres parter til en retssag muligheden for at fremsætte nye beviser som udgangspunkt ved forberedelsens afslutning, mens parter til en voldgiftssag har adgang til at fremsætte nye beviser under hele voldgiftssagens behandling, medmindre voldgiftsretten finder det uhensigtsmæssigt under hensyn til den forsinkelse dette kan medføre.

Billighed

- Voldgiftsretten har mulighed for at afgøre tvisten efter *billighed*, hvis parterne udtrykkeligt har bemyndiget voldgiftsretten hertil. Dette indebærer, at voldgiftsretten kan afgøre tvister efter et friere skøn end ved domstolene, såfremt parterne kan blive enige om grundlaget herfor, jf. voldgiftslovens § 28, stk. 3.

C

Competence-competence-princippet

- Voldgiftsretten har kompetencen til at afgøre deres egen kompetence efter voldgiftslovens § 16, stk. 1. Træffer voldgiftsretten afgørelse om sin egen kompetence, kan hver af parterne inden 30 dage efter at have modtaget meddelelse om afgørelsen, anmode domstolene om at afgøre spørgsmålet om voldgiftsrettens kompetence, jf. voldgiftslovens § 16, stk. 3.

D

Dansk Forening for Voldgift

- *Dansk Forening for Voldgift* (the Danish Arbitration Association) har udstedt et regelsæt om bevisoptagelse i voldgiftssager (the Danish Arbitration Association's rules on the Taking of Evidence in Arbitration). Regelsættet søger dels at beskrive praksis for bevisoptagelse og dels at give anbefalinger om best practice til inspiration for parter og voldgiftsdommere.

Doctrine of severability

- Efter *the doctrine of severability* (også betegnet som *the doctrine of separability*) vil en ugyldig aftale ikke påvirke voldgiftsklausulen og tilsvarende vil en ugyldig voldgiftsklausul ikke gøre aftalen ugyldig. Selv om den underliggende aftale erklæres ugyldig, kan voldgiftsklausulen således forblive gyldig.

E

Equality of Arms

- Princippet om *Equality of Arms* indebærer, at parterne skal behandles lige, og at hver part skal have fuld lejlighed til at fremføre sin sag, jf. voldgiftslovens § 18. Som eksempel kan nævnes, at hver part bør kunne indkalde vidner og krydsforhøre de vidner, der er indkaldt. Voldgiftslovens § 18 om ligebehandling er desuden en af de få præceptive regler i den danske voldgiftslov, der ikke kan fraviges ved aftale.

F

Forberedende møde

- Udgangspunktet efter retsplejeloven er, at domstolen indkalder parterne til *et forberedende retsmøde*, når der i en retssag er indgivet både stævning og svarskrift, jf. retsplejeloven § 353. Imidlertid stiller voldgiftsloven ingen krav til, at der skal afholdes forberedende retsmøder i voldgiftssagen inden den egentlige forhandling af sagen igangsættes. Principielt kan sagen således forberedes skriftligt. Hvis voldgiftsretten anser det for hensigtsmæssigt, kan voldgiftsretten træffe bestemmelse om, at der skal afholdes et eller flere forberedende retsmøder, jf. voldgiftslovens § 19, stk. 2. Da reglerne om voldgiftsprocessen som udgangspunkt er deklaratoriske, jf. voldgiftslovens § 2, stk. 1, kan parterne i enighed vedtage, at der skal afholdes et forberedende retsmøde, uanset om voldgiftsretten anser dette for nødvendigt. Afholdelse af et forberedende retsmøde på et relativt tidligt stadium af voldgiftsprocessen, eksempelvis efter parternes afgivelse af replik og duplik, vil ofte være hensigtsmæssigt, for at der kan træffes afgørelse om det fremtidige forløb af processen, herunder navnlig en fastlæggelse af tidspunktet og længde for den mundtlige forhandling i sagen.

Foreløbige retsmidler

- Ved *foreløbige retsmidler* forstås midler, som kan foretages inden et krav er fastslået. Efter den danske voldgiftslov kan domstolen efter anmodning fra en part iværksætte foreløbige retsmidler, selv om tvisten efter parternes aftale skal afgøres ved voldgift, jf. voldgiftslovens § 9.

Forhandlingsmaksimen

- *Forhandlingsmaksimen* (forhandlingsprincippet) anvendes i dansk procesret til at beskrive princippet om, at retten skal træffe sin afgørelse på grundlag af parternes påstande, anbringender og beviser, og at retten som udgangspunkt ikke af egen drift kan inddrage andet processtof af denne art som grundlag for sin afgørelse.

Forlig

- Der kan i en voldgiftssag indgås *forlig*, hvorved voldgiftsretten afslutter sagen uden en voldgiftskendelse. Der er i følge voldgiftsloven mulighed for at voldgiftsretten stadfæster forliget i form af en ”voldgiftskendelse på aftalte vilkår”, hvis parterne anmoder om dette og voldgiftsretten ikke modsætter sig det. Fordelen ved at få en voldgiftskendelse, der stadfæster forliget, er navnlig, at voldgiftskendelsen, i modsætning til et forlig indgået for voldgiftsretten, har bindende virkning (retskraft) og kan tvangsfuldbyrdes.

G

Gyldighed

- En forudsætning for at en tvist kan løses ved voldgift, er at der er indgået en *gyldig* voldgiftsaftale. Bedømmelsen af voldgiftsaftalens gyldighed beror bl.a. på om der er tale om en tvist i et retsforhold, som parterne har fri rådighed over, jf. voldgiftslovens § 6.

H

Haagerværnetingsaftalekonventionen

- *Haagerværnetingsaftalekonventionen af 30. juni 2005* blev tiltrådt af Danmark i juni 2017 med virkning fra den 1. september 2018. Konventionen indeholder regler om domstolens kompetence og anerkendelses- og fuldbyrdelsesspørgsmål. Anvendelsesområdet er indskrænket til de tilfælde, hvor en eller begge parter til værnetingsaftalen ikke er bosiddende/har hjemsted i et EU/EØS-land, men derimod er fra et kontraherende land.

Habilitet

- Habilitet vedrører spørgsmålet om voldgiftsdommeren er upartisk og uafhængig af sagens parter og sagens genstand. I 2004 udgav International Bar Association, IBA, en vejledning for, hvilke situationer, der medfører habilitetsproblemer for voldgiftsdommere. Vejledningen er baseret på den almindelige praksis inden for international voldgift.

I

ICC International Court of Arbitration

- ICC (International Court of Arbitration) er en international institution, der faciliterer internationale voldgiftssager. Instituttet har sæde i Paris, Frankrig og består af en domstol, der er sammensat af repræsentanter for de enkelte medlemslande i ICC.

Isoleret bevisoptagelse

- Efter retsplejelovens regler er der mulighed for at benytte *isoleret bevisoptagelse*, som indebærer afholdelse af et syn og skøn før der er anlagt en retssag. Isoleret bevisoptagelse foregår i retten, hvor en skønsmand svarer på en række spørgsmål i en erklæring. Denne erklæring kan benyttes som bevis i en senere retssag. I voldgift, kan en midlertidig voldgiftsdommer anmode de almindelige domstole om bistand i forbindelse med isoleret bevisoptagelse, jf. voldgiftslovens § 27, stk. 1.

J

Jura novit curia

- Den juridiske maksime, *jura novit curia*, udtrykker princippet om, at retten kender retsreglerne og ved, hvordan de anvendes, og gør det ex officio, jf. voldgiftslovens § 28. Som bekendt afgør voldgiftsretten selvstændigt og uafhængigt af parternes juridiske argumentation, hvilke retsregler der er anvendelige på det foreliggende faktum, dvs. efter samme principper som ved domstolene (*jura novit curia*). Dog skal voldgiftsretten respektere parternes aftale om lovvalg og andre udtrykkelige fravigelser af deklatoriske regler, jf. voldgiftslovens § 2.

K

Klageskrift

- Et klageskrift svarer til stævningen i civile retssager. Efter voldgiftslovens § 23, stk. 1, skal et klageskrift indeholde: klagerens påstand, en fremstilling af de faktiske og retlige omstændigheder, som påstanden støttes på samt angivelse af de dokumenter og andre beviser, som klageren agter at påberåbe sig. Bestemmelsen kan fraviges ved aftale i voldgiftsklausulen, jf. voldgiftslovens § 2. Ved institutionel voldgift skal klageskriftet opfylde instituttets krav til voldgiftsbegæringer.

Kumulation

- Inden for retsplejen er *kumulation* en samling af flere krav til afgørelse i én retssag. I voldgift er udgangspunktet dog, at voldgiftssagen er en proces mellem voldgiftsaftalens parter, der ikke har pligt til at tåle, at tredjemand inddrages i sagen.

L

Lex arbitri

- Ved *lex arbitri* refereres der til de processuelle regler i det land, hvor voldgiftsretten har sæde. Med andre ord betyder det, at *lex arbitri* udgør de processuelle regler, der finder anvendelse på voldgiftssagen.

M

Mediation

- *Mediation* er en alternativ konfliktløsningsmetode til almindelig domstolsbehandling og er baseret på frivillighed, dvs. at parterne til enhver tid er berettiget til at afslutte mediationen. Formålet med

mediation er, at parterne på egen hånd forhandler en løsning på en eventuel opståede konflikt. Mediation er endvidere endnu ulovreguleret i dansk ret.

Modkrav

- Indklagede kan efter modtagelse af klagers klageskrift afgive et svarskrift. Svarskriftet skal efter voldgiftslovens § 23, stk. 2 indeholde bl.a. *indklagedes modkrav*. Se også *svarskrift*.

Multi-party arbitration

- *Multi-party arbitration* omfatter tilfælde, hvor flere parter óptræder til en voldgiftssag. Det er oftest af praktiske og økonomiske årsager fordelagtigt, at parternes krav behandles sammen fremfor at verserer i flere separate sager.

N

New York-konventionen

- *New York-konventionen* er en international konvention underskrevet i 1958. Konventionen har til formål at sikre at internationale voldgiftskendelser kan blive anerkendt og fuldbyrdet. Konventionen er en vigtig årsag til, at voldgift har vundet indpas som den foretrukne tvistløsningsform i internationale handelssager.

O

Offentlighed

- Mens den civile retspleje ved domstolene er baseret på et offentlighedsprincip, foregår voldgift for lukkede døre. Offentlighedsprincippet indebærer, at der som udgangspunkt er fri adgang til forhandlingerne i retten. Har parterne derimod vedtaget voldgift, vil andre end parterne til voldgiftssagen ikke få kendskab til sagen. Således vil eventuelle konkurrenter og pressen ikke få kendskab til sagen, hvilket kan være særligt fordelagtigt i erhvervsmæssige sager.

Opsættende virkning

- Retsvirkningen af appel kaldes *opsættende virkning*. Opsættende virkning medfører, at retsafgørelsen ikke har virkning før appelinstanten har truffet sin afgørelse. Se i øvrigt *Appel*.

Ordre public

- *Ordre public* stammer fra en bestemmelse fra den franske Code Civil om, at man ikke ved særlig aftale kan fravige de love, som er udtryk for den offentlige interesse. En voldgiftskendelse kan nægtes anerkendt og fuldbyrdet, såfremt det ville være i strid med grundlæggende retsprincipper at

anerkende og fuldbyrde voldgiftskendelsen i det land, hvor anerkendelse og fuldbyrdelse af voldgiftskendelsen skal ske.

P

Part

- I en voldgiftssag omfatter *partsbegrebet* klager og indklagede.

Partsautonomi

- Voldgift er bygget på *princippet om partsautonomi*. Partsautonomien kommer bl.a. til udtryk i Romkonventionens artikel 3(1), hvorefter en kontrakt er underkastet den lov, som parterne har vedtaget. Parterne kan således frit bestemme, hvilken lov der skal anvendes på kontraktforholdet i en voldgiftsklausul, uanset om parterne eller kontrakten har nogen tilknytning til den valgte lov.

PO (Procedural order)

- *Procedural order* er et af de redskaber, som voldgiftsretten kan anvende til at styre og sikre, at parterne overholder den aftalte tidslinje samt at parterne forelægger de fornødne dokumenter mv., jf. voldgiftlovens kapitel 5 (§§ 18-27).

Processuel skadevirkning

- *Processuel skadevirkning* indebærer, at voldgiftsretten kan fortolke partens undladelse - herunder f.eks. manglende afgivelse af forklaring, manglende bevisførelse eller udebliver fra den mundtlige forhandling – til gunst for modparten, således at modpartens forklaring lægges til grund, når voldgiftssagen afgøres.

Processkrift

- Processkriftet skal efter voldgiftsloven indeholde både klagerens klageskrift, jf. voldgiftslovens § 23, stk. 1, og indklagedes svarskrift, jf. voldgiftslovens § 23, stk. 2.

Præjudikat

- Voldgiftens fortrolige karakter indebærer, at offentligheden, herunder retsmyndigheder, ikke får kendskab til afsagte voldgiftskendelser. Konsekvensen heraf er *manglende præjudikater*. Denne ulempe afhjælpes dog i et vist omfang, fordi nogle voldgiftsinstitutioner offentliggør et betydeligt antal kendelser.

Præjudicielle spørgsmål

- Ved *præjudicielle spørgsmål* forstås de sager, hvor nationale domstole under behandlingen af en retssag får EU-Domstolen til at afgøre fortolkningsspørgsmål vedrørende EU-retten eller gyldigheden af EU-retten. Som en undtagelse til princippet om, at voldgiftsprocessen alene foregår ved voldgiftsretten, kan voldgiftsretten i medfør af VL § 27, stk. 2, anmode de almindelige domstole om at anmode EU-Domstolen om at tage stilling til et EU-retligt spørgsmål, hvis voldgiftsretten skønner, at besvarelsen af spørgsmålet er nødvendigt for at nå til en voldgiftskendelse. Voldgiftsrettens anmodning indgives til den almindelige domstol, der er kompetent efter VL § 5. VL § 27, stk. 2, er præceptiv, jf. VL § 2, stk. 2, og det kan således ikke aftales i en voldgiftsaftale, at voldgiftsretten er afskåret fra at anmode i almindelige domstole om at forelægge spørgsmål for EU-Domstolen.

Prækclusion

- Ved *prækclusion* forstås, at parterne afskæres fra at fremsætte nye påstande, anbringender eller fremlægge nye beviser. Modsat retsplejeloven indeholder hverken voldgiftsloven eller de respektive voldgiftsinstitutters regler en generel regel om, på hvilket tidspunkt prækclusion indtræder. Voldgiftsretten har i voldgiftslovens § 23, stk. 3 hjemmel til at nægte en part at komme med nyt processtof. Denne ret er dog betinget af, at voldgiftsretten finder det uhensigtsmæssigt under hensyn til den forsinkelse, som frembringelsen af nyt processtof kan medføre. Bestemmelsen er dog deklatorisk, hvorfor parterne i voldgiftsaftalen kan vedtage særlige bestemmelser om prækclusion.

Påstand

- Parternes påstande skal fremgå af klagers klageskrift, jf. voldgiftslovens § 23, stk. 1, nr. 1, og af indklagedes svarskrift, jf. voldgiftslovens § 23, stk. 2, nr. 1.

R

Retlig interesse

- En grundlæggende betingelse for at kunne anlægge en sag ved voldgift, er at den sagsøgende part har en *retlig interesse* i sagens udfald. Begrebet ”*retlig interesse*”, er imidlertid ikke defineret ved lov, og forståelsen, herunder rækkevidden, skal derfor søges i praksis.

Retskraft

- Ved *retskraft* forstås en retsafgørelses bindende virkning for sagens parter. I en tvist, hvor parterne har vedtaget voldgift, vil en efterfølgende voldgiftskendelse have bindende virkning (retskraft) for parterne. Særligt for internationale handelssager, er dette udtrykkeligt fastlagt i New York-

konventionens af 1958. Efter Konventionens artikel III gælder således, at voldgiftskendelser skal anerkendes og fuldbyrdes i overensstemmelse med de regler, der gælder i det land, hvor anerkendelse og fuldbyrdelse søges, såfremt det land er en kontraherende stat til New York-konventionen.

S

Sagsomkostninger

- Ved *sagsomkostninger* forstås de omkostninger, der er forbundet med at føre en voldgiftssag. I henhold til VL § 34, stk. 1, fastsætter voldgiftsretten selv sit vederlag og godtgørelse for udlæg ved behandlingen af sagen. Ifølge bestemmelsens forarbejder kan VL § 34, stk. 1 kun fraviges af parterne efter aftale med voldgiftsretten. Voldgiftsretten fordeler omkostningerne til voldgiftsretten mellem parterne, jf. VL § 35, stk. Parterne hæfter solidarisk for omkostningerne, jf. VL § 34, stk. 2. I øvrigt har voldgiftsretten ligeledes beføjelse til at kunne pålægge en part helt eller delvist at erstatte modpartens sagsomkostninger, jf. VL § 35, stk. 2.

Sikkerhedsstillelse

- Ved *sikkerhedsstillelse* forstås det at stille sikkerhed for at et pengebeløb eller lignende kan betales tilbage. Sikkerhedsstillelse er reguleret i VL § 36. Voldgiftsretten kan pålægge parterne at stille sikkerhed for voldgiftsrettens vederlag og godtgørelse for udlæg ved behandlingen af sagen. Voldgiftsretten kan afslutte sagen, hvis sikkerheden ikke stilles. Undlader en part at stille en pålagt sikkerhed, kan den anden part stille hele sikkerheden for at undgå afslutning på voldgiftssagen.

Svarskrift

- I voldgiftsloven er *svarskriftet* reguleret i VL § 23, stk. 2. Herefter skal indklagede indgive et svarskrift, som skal indeholde (1) indklagedes påstand, (2) angivelse af eventuelle modkrav, (3) en fremstilling af de faktiske og retlige omstændigheder, hvorpå påstandene og modkravene støttes, og (4) en angivelse af de dokumenter og andre beviser, som indklagede agter at påberåbe sig. Kravene til svarskriftet kan fraviges i voldgiftsaftalen, jf. VL § 2, stk. 1. I øvrigt vil der ved institutionel voldgift typisk være fremsat krav til processkrifternes indhold og frister for indlevering.

Stævning

- I henhold til voldgiftslovens § 23, stk. 1, skal klageren inden for en af parterne aftalt eller voldgiftsretten fastsat frist indgive et klageskrift, der skal indeholde (1) klageres påstand, (2) en fremstilling af de faktiske og retlige omstændigheder, hvorpå påstanden støttes, og (3) angivelse af de dokumenter og andre beviser, som klageren agter at påberåbe. *Dette klageskrift svaret til*

stævningen i en retssag, klageskriften fungerer derfor som den formelle indkaldelse til at møde. Voldgiftssagen afvises, hvis fristen overskrides uden rimelig grund.

T

Tilsidesættelse af voldgiftskendelse

- Ved tilsidesættelse af voldgiftskendelse forstås, at en voldgiftskendelse kan tilsidesættes af domstolene, hvis kendelsen er ugyldig efter reglerne i voldgiftsloven § 37, stk. 2-4. Det er generelt vanskeligt at få tilsidesat voldgiftskendelser af de danske domstole. Er der ikke efter dansk lovgivning i øvrigt værneting for en sag om tilsidesættelse af en voldgiftskendelse, anlægges sagen ved sagsøgerens hjemting eller, såfremt sagsøgeren ikke har hjemting her i landet, i København.

Tvangsfuldbyrdelse

- *Tvangsfuldbyrdelse* er gennemtvungelse af krav, som sker ved fogedrettens hjælp.

U

UNCITRAL-modellov

- *UNCITRAL Model Law* er udarbejdet og designet til at hjælpe staterne med at reformere og modernisere deres love om voldgiftsprocedurer. Særligt blev det udarbejdet af hensyn til de særlige træk og behov, der findes ved international voldgift.

V

Vidne

- Såfremt voldgiftssagen ikke udelukkende foretages på skriftlig basis, vil parterne blive indkaldt til “final hearing” med deres repræsentanter for at fremføre beviser, afgive partsforklaring og krydsforhøre *vidner*.

Vidneafhøring

- Ved *vidneafhøring* forstås rettens udspørgen af et vidne med henblik på at udrede en sag. Ethvert vidne skal tale sandt. Proceduren for vidneafhøring er ikke nærmere defineret i voldgiftsloven, imidlertid tager bl.a. Dansk Forening for Voldgifts Regler om bevisoptagelse i voldgiftssager stilling til dette (the Danish Arbitration Association’s rules on the Taking of Evidence in Arbitration). Disse regler angiver bl.a. at afhøringen skal ske på en sådan måde, at den er egnet til at fremkalde en tydelig og sandfærdig forklaring, og vidnet skal gives lejlighed til at udtale sig i sammenhæng.

Voldgift

- Ved *voldgift* forstås en alternativ konfliktløsningsmetode. Udgangspunktet i dansk ret er at tvister mellem to uafhængige parter afgøres ved de almindelige domstole. Her kan der på trods af uenighed mellem parterne rejses en retssag. Med andre ord kan den ene part ikke modsige, at der bliver rejst et søgsmål. I modsætning hertil er voldgift kendetegnet ved, at parterne skal være enige om, at sagen kan afgøres ved voldgift. Dette aftales i en voldgiftsaftale.

Voldgiftsaftale

- Ved en *voldgiftsaftale* forstås den aftale mellem parterne, som hjemler at parterne har vedtaget voldgift til løsning af tvister, der skulle opstå i retsforholdet mellem disse. Tvister i retsforhold, som parter har fri rådighed over, kan afgøres ved voldgift. Udgangspunktet er, at parterne kan aftale voldgift både forud for tvistens opståen og efter tvistens opståen. Udgangspunktet fraviges dog i sager om forbrugeraftaler, hvorved en voldgiftsaftale forud for tvistens opståen, ikke er bindende for forbrugerne.

Voldgiftsdommer

- Det særlige ved voldgift er, at det er *parterne der selv vælger hvem der er voldgiftsdommere* i den konkrete sag. Parterne har derfor en fordel, da de har mulighed for at udpege voldgiftsdommere, som har en særlig faglig kundskab inde for et specifikt sagsområde. Almindeligvis vil der optræde tre voldgiftsdommere i en voldgiftssag.

Voldgiftsinstitut

- En *voldgiftsinstitution* er en privat organisation. Der eksisterer en række voldgiftsinstitutioner. Parter, der ønsker institutionel voldgift, bestemmer selv i voldgiftsaftalen, hvilket institut de vil anvende. Af voldgiftsinstitutter kan eksempelvis nævnes Voldgiftsinstituttet (Danish Arbitration), Voldgiftsnævnet for Bygge- og Anlægsvirksomhed (VBA), ICC International Court of Arbitration, Stockholms Voldgiftsinstitut (Arbitration Institute of the Stockholm Chamber of Commerce) og The London Court of International Arbitration (LCIA).

Voldgiftskendelse

- En *voldgiftskendelse* er den afgørelse som bliver afsagt af voldgiftsretten. Voldgiftsretten kan enten træffe afgørelse ved kendelse eller ved beslutning. En voldgiftskendelse er som udgangspunkt endelig, medmindre andet er aftalt mellem parterne. Dette står i skarp kontrast til almindelig domstolsbehandling, hvor en dom kan appelleres, og sagen kan trækkes i langdrag. Dette er en stor fordel ved voldgift. Se også *appel*. En part kan dog fremsætte et ugyldighedssøgsmål om voldgiftskendelsens gyldighed ved de almindelige domstole, jf. voldgiftslovens § 39.

Voldgiftsklausul

- En *voldgiftsklausul* er en bestemmelse om, at eventuelle tvister, der vedrører kontrakten løses ved brug af voldgift, hvilket afskærer de almindelige domstoles kompetence. En voldgiftsklausul står ofte som én af de sidste bestemmelser i kontrakten. En voldgiftsklausul, der udgør en del af en kontrakt, anses i voldgiftsloven for en selvstændig aftale uafhængig af kontraktens øvrige dele. En afgørelse fra voldgiftsretten om, at kontrakten er ugyldig, medfører ikke i sig selv, at voldgiftsklausulen er ugyldig

Voldgiftsretten

- Voldgift er karakteriseret ved, at parterne selv nedsætter retten eller, såfremt der er aftalt institutionel voldgift, at retten nedsættes i overensstemmelse med de institutionelle regler. Efter udpegningen er det voldgiftsretten, der træffer endelig afgørelse om dets kompetence i sagen.